

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/148/2018
Identifikačné číslo spisu: 4312218991
Dátum vydania rozhodnutia: 30.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4312218991.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ H. I., bývajúcí v T., 2/ H. I., bývajúca v W., 3/ Z. I., bývajúca v W., všetci zastúpení Advokátskou kanceláriou ANDRAŠOVIČ & PARTNERS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Lermontovova č. 14, proti žalovanému: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, s o sídlom v Bratislave, Župné námestie č. 13, o zaplatenie 686 547,42 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 11 C 478/2012, o dovolaní žalobcov 1/ až 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 29. novembra 2017 sp. zn. 5 Co 603/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Levice (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 9. júna 2016 č. k. 11 C 478/2012-221 zamietol žalobu žalobcov 1/ až 3/, ktorou sa voči žalovanému domáhali zaplatenia sumy 686 547,42 eur s príslušenstvom, a t o titulom zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom Krajského súdu v Bratislave podľa zák. č. 514/2003 Z.z., ktorý zmenil a zamietol vydanie predbežného opatrenia súdom prvej inštancie, v zmysle čoho boli žalobcovia nútené vystaňovaní z nehnuteľnosti. Žalobcovia následne vo veci samej vyhrali, a preto s i v zmysle vyššie uvedeného uplatňovali nárok na náhradu škody. V konaní podľa súdu prvej inštancie avšak nedošlo k súčasnému naplneniu troch esenciálnych podmienok k tomu, aby mohla byť zo strany súdu na strane žalovaného konštatovaná zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Pre nenaplnenie zákonom vymedzených esenciálnych znakov či už zodpovednosti za nesprávny úradný postup alebo zodpovednosti za nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci súd prvej inštancie podanú žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol. O náhrade trov prvoinštančného konania si súd prvej inštancie vymienil právo rozhodnúť s poukazom na ustanovenie § 151 ods. 3 vtedy platného O.s.p., v lehote 30-ich dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudkom z 29. novembra 2017 sp. zn. 5 Co 603/2016 na odvolanie žalobcov napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Odvolací súd odkázal na rozsah a predovšetkým obsah odôvodnenia napadnutého rozsudku, s ktorým sa plne stotožnil (§ 387 ods. 2 CSP). O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol tak, že ich náhradu úspešnému žalovanému v tomto konaní nepriznal (§ 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP), pretože mu preukázateľne žiadne odvolacie trovy v tomto konaní nevznikli.

3. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podali včas dovolanie žalobcovia 1/ až 3/ (ďalej aj „dovolatelia“), ktorí mali za to, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f/ CSP, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu považovali za zmätočné. Dovolanie zároveň odôvodnili aj ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, kde namietali nesprávne právne posúdenie sporu súdmi nižších inštancií. Mali za to, že im v konaní vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. V zmysle vyššie uvedeného navrhovali, aby dovolací súd zmenil rozhodnutia súdov nižších inštancií a ich žalobe v plnom rozsahu vyhovel, prípadne, ak by neexistovali dôvody na zmenu napadnutých rozhodnutí, aby ich dovolací súd zrušil a vec vrátil týmto súdom na ďalšie konanie.

4. Žalovaný sa k predmetnému dovolaniu žalobcov 1/ až 3/ nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť, pretože nie je prípustné. Na odôvodnenie svojho záveru (§ 452 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania. Odborná spisba rozdeľuje podmienky prípustnosti dovolania na objektívne (a/ prípustný predmet, b/ lehota na podanie dovolania, c/ náležitosti dovolania) a subjektívne (osoba oprávnená podať dovolanie), (Ficová a kol. Občianske procesné právo, Druhé aktualizované a doplnené vydanie, Bratislava, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2008, str. 344). V CSP sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené subjekty oprávnené podať dovolanie. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440

CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Vychádzajúc z uvedeného (bod 10. tohto rozhodnutia) dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), ktoré dovolanie spĺňa náležitosti stanovenej zákonom (§ 428 CSP) a dovolatelia v ňom napádajú rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie.

12. V danom prípade žalobcovia prípustnosť svojho dovolania vyvodzovali popri sebe z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a (zároveň) aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Najvyšší súd v prvom rade posudzoval prípustnosť dovolania z hľadiska tvrdenej procesnej vady zmätočnosti (§ 420 písm. f/ CSP), keď z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) dovolatelia porušenie práva na spravodlivý proces zdôvodnili zmätočnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu.

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolateľmi namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil s a ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať s a ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

15. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

16. V súvislosti s námietkou žalobcov o zmätočnosti, resp. nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd poukazuje na rokovanie občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, na ktorom bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

17. Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky p o d R 2/2016, považuje dovolací súd z a plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

18. V danom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny. V súvislosti s dovolacou námietkou týkajúcou sa nepreskúmateľnosti treba pripomenúť, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu, v dôsledku čoho ich treba chápať ako celok. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd uviedol, čoho a z akých dôvodov sa žalobcovia domáhali, čo navrhoval žalovaný, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd; odvolací súd zaujal aj závery k jeho právnemu posúdeniu, s ktorým sa stotožnil a vysvetlil z čoho jednoznačne vyplynulo, že žalobcovia nemajú nárok na náhradu škody. Obsah spisu preto nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov. Navyše dovolatelia vo svojom dovolaní v zmysle uvedenej zmätočnej vady neuviedli nič konkrétne, preto ho dovolací súd v tejto časti považuje za bezdôvodné.

19. Zároveň dovolací súd nezistil ani prípustnosť dovolania namietaného podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, teda že rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. V tejto súvislosti dovolací súd dodáva, že v danom prípade, aby mohol pristúpiť k preskúmaniu uvedeného dovolacieho dôvodu, je nevyhnutné zo strany dovolateľov vymedziť konkrétnu právnu otázku, ktorá podľa ich názoru, nebola dovolacím súdom riešená. Z obsahu dovolania nevyplýva konkrétna právna otázka, ktorá nebola dovolacím súdom riešená a dovolací súd tak nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach, ktorú otázku mali dovolatelia na mysli, v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. Dovolatelia v danom prípade vymedzili iba všeobecnú charakteristiku nesprávnosti, ku ktorým došlo podľa ich názoru v konaní pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom. Sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, opisovanie situácie alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj analogicky rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 23/2017, 2 Cdo 117/2017, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 194/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 78/2017).

20. Z dôvodov vyššie uvedených najvyšší súd uzatvára, že žalobcovia v dovolaní nedôvodne namietajú existenciu procesnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP a nevymedzujú právnu otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, preto najvyššiemu súdu neostávalo iné ako ich dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. c/ a f/ CSP.

21. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.